

DK

Číslo 9-10/1992

Vyšlo dne 23. prosince 1992

- DIALOG

Slouží pro provozní účely Demokratického klubu. Určeno jeho členům.
Adresa: Demokratický klub, pošt. příhrádka 663, 111 21 Praha 1

Dne 21. listopadu 1992 se v Městské knihovně v Praze konala I. valná hromada Demokratického klubu, na které bylo přijato usnesení k činnosti klubu v dalším období a byl zvolen nový výbor a revizní komise. Valné hromady se zúčastnilo 31 členů, volilo 61 členů (30 členů zaslalo svůj hlas poštou nebo po doručiteli). Pro informaci členů Demokratického klubu otiskujeme zprávu odstupujícího výboru, zprávu revizní komise o hospodaření, tematicky přehled diskuse, usnesení a seznam členů nově zvolených orgánů Dk.

Zpráva odstupujícího výboru pro I. valnou hromadu Demokratického klubu

Výbor Demokratického klubu, který dnes odstupuje, zahájil svou činnost ustavující schůzí konanou dne 23.3.1990 v Praze - Smíchově. Má za to, že není třeba podrobně historicky popisovat toto období jeho činnosti, a tím méně období činnosti Dk od jeho založení v roce 1948, jako organizace odporu, až do druhé poloviny roku 1989, tj. do doby, kdy začaly přípravy přechodu k legální činnosti. Odkazuje tu na čtvrtou souhrnnou INFORMACI O DEMOKRATICKÉM KLUBU, o níž již při svolání této valné hromady uvedl, že údaje této informace, jež byla dána k dispozici všem členům, umožní usporné pojetí zprávy odstupujícího výboru. To samozřejmě neznamená, že skutečnosti a problémy, které nebudou výslovně uvedeny v této zprávě, nemohou být předmětem dotazů a připomínek i zásadních vyjádření účastníků valné hromady.

Po svém ustavení se výbor v prvním období, tj. prakticky do podzimu roku 1990, soustředil na vytvoření základních předpokladů fungování Demokratického klubu jako legálního občanského sdružení. Byly vypracovány stanovy Demokratického klubu a dosaženo jejich schválení. Klub získal poštovní příhrádku a tím svou stabilní adresu; byl zřízen běžný účet klubu a přiděleno mu identifikační číslo organizace. Bylo zpracováno znění přihlášky a vydány dosud užívané tištěné materiály osvětlující podstatu ideje Demokratického klubu a specifika jeho působení; byl to jednak náborový list, jednak brožurka s názvem Co je a o co usiluje Demokratický klub. V tomto období byla také uskutečněna celkem čtyři setkání nových členů klubu věnovaná výkladu a diskusi k otázkám působení klubu. Na konci tohoto období měl klub přibližně 70 členů.

Ve druhém období, tj. asi do poloviny roku 1991, výbor získal již pravidelný rytmus své vlastní práce, započal s vydáváním Dk - Dialogu, vytvořil předpoklady pro stabilizování členských setkání (přibližně jednou měsíčně) a zejména uspořádal několik veřejných přednášek, v tom hlavně cyklus přednášek "Podstata a problémy demokracie a demokratismu" v Městské knihovně v Praze zjara roku 1991.

Třetí období činnosti výboru a vůbec života Demokratického klubu sahá až k valné hromadě. Vytvoril se a udržuje se rytmus nejen činnosti samotného výboru a jeho předsednictva, ale i členských diskusních setkání a vydávání Dk - Dialogu. Klub uhradil své dluhy vzniklé v souvislosti s naklady na vytištění naborových a informačních materiálů; členské příspěvky zajišťují nutné potřeby uspořádaného fungování. Počet členů vzrostl na 125, vystoupení z klubu jsou ojedinělá (čtyři případy).

Výbor ve všech třech uvedených obdobích se v plénu schází pravidelně po dvou až třech měsících, v některých případech byla stanoviska členů výboru zjišťována individuálně bez konání výborové schůze. Celkem se sešel třináctkrát. V mezidobích se podle potřeby scházelo předsednictvo výboru a uskutečnily se konzultace předsedy a místopředsedy k některým zásadním perspektivním otázkám; mimoradně početné byly pracovní schůzky předsedy a jednatele klubu k zajištění běžného chodu klubu a k podnětům k rozvíjení dalších forem jeho činnosti; tito funkcionáři též dílem samostatně; dílem společně uskutečnili řadu aktivizačních hovorů podle plánovitěho výběru členů klubu zapojovaných do plnění dílčích úkolů.

Výbor má za to, že již to, čeho bylo dosaženo, ukazuje na společenskou opodstatněnost existence Demokratického klubu. K pozitivům je třeba připočítat i to, že byl udržěn soulad mezi proklamovanou a prakticky se vyvinuvší povahou klubu: je politickou, avšak nestraničskou organizací zaměřenou výlučně na podporu demokracie, a to organizací otevřenou. Základní pozitivní hodnotou je sama idea Demokratického klubu, která v průběhu posledních let nejen obstála, ale je objektivním vývojem i potvrzována; ověřením její přijatelnosti je také to, že do Demokratického klubu vstoupila řada osob s vysokým stupněm společenskovevní orientace. Hodnocení dosažených pozitiv lze uzavřít konstatováním, že Demokratický klub vznikl, rozvinul se a žije, poskytuje svým vlastním členům možnosti politické kultivace bez stranických omezení, vytýčuje si navenek úkoly úměrné své síle a má předpoklady pro další organický růst této síly. Demokratický klub i v období legalního působení nejen žije, ale přežil i početně silná hnutí a strany a také mnoho rozsahem srovnatelných sdružení a jiných aktivit.

Abý obraz o životě Demokratického klubu byl nezkreslený a úplný, je třeba uvést i potíže a problémy. Klub se s nimi setkává téměř u všech uvedených kladů; musí s nimi počítat i do budoucna, protože tyto potíže a problémy se budou vyskytovat téměř vždy, a bude nutno usilovat o omezení jejich vlivu na nejmenší možnou míru. Uvedme jen hola konstatování: pokud jde o členská diskusní setkání, byla až do nedávne doby ovlivňována ve volbě tématu a tím i ve své formě ohledy na možnost získat pro ten kte-

rý případ vhodné miatnosti a ohledy na výši nájemného; pokud jde o Dk - dialog, má zatím jen v malé části za svou naplň pravý dialog a v souvislosti s tím narazí i na nedostatek autorských příspěvků; pokud jde o členskou základnu, je její kvantitativní stránka i kvalitativní skladba problemem, jemuž bude potřeba věnovat pozornost samostatně; pokud jde o členské příspěvky, až ve 25 procentech nebývá plnění této členské povinnosti v pořádku; pokud jde o samu povahu Demokratického klubu, vyskytují se občas deformující tendence, např. k tomu, aby se klub zastavil na současných formách a neusiloval o naplnění celého proklamovaného spektra forem působení, aby se stal jen osvětovou nebo sebevzdělávací organizací, nebo naopak aby se profiloval jako víceméně uzavřená, výběrová společnost; pokud jde o ideu Demokratického klubu, je dáno její podstatou, že je charakterizována spíš "úsilím o něco" než "bojem proti něčemu"; tím však postrádá bezprostřední názornost a mobilizující účinky a zůstava narocnější na pochopení, zvláště pokud se pojíma obecně, tj. bez aplikace na konkrétní jevy politické reality.

Podle názorů odstupujícího výboru vyplývá z bilance pozitivních a negativních prvků v dosavadním fungování klubu, že je třeba pokračovat v rozvíjení těch forem aktivit, které se osvědčily a ustálily; současně je třeba vytvářet postupně předpoklady pro přechod klubu k ofenzivnímu působení. Sotva lze dnes na této valné hromadě přesně vytyčit, co všechno a přitom co dříve a co později je třeba učinit pro vzestup Demokratického klubu od organizace žijící v podstatě pro sebe k Demokratickému klubu jako organizaci ofenzivní, působící zřetelně též navenek. Závazku působit jako ofenzivní organizace se však Demokratický klub nemůže vzdát, neboť by se tím vzdával podstatné části svého poslání, jež statutárně i v náborových materiálech proklamoval a jež při rozhodování o ustavení považoval za hlavní.

Je třeba vyjádřit, co výbor považuje za znaky ofenzivní organizace v případě Demokratického klubu. Jsou to zejména tyto znaky:

Za první: souvislá a pohotová produkce stanovisek k aktuální politické realitě a zajištění k tomu potřebné informační báze. Klub zatím vytvořil pět stanovisek, o nichž jsou členové informováni z Dk - Dialogu. Zkušenosti ukázaly, že jde o neočekávané náročnou formu aktivity z hlediska organizačního a administrativního; ještě náročnější je otázka publikace stanovisek v hromadných sdělovacích prostředcích. Sama problematika tvorby a schvalování stanovisek je složitá podle toho, zda jde o otázku krátké nebo delší časové perspektivy. Bude třeba vypracovat pro různé typy případů diferencovaný proces. Bude nutné stále připomínat, že navrhovat stanoviska k aktuální politické realitě nebo alespoň jejich nosné myšlenky či tematiku je právem každého jednotlivého člena klubu.

Za druhé: pluralita forem osobních setkání. Diskusní členská setkání k politickým aktualitám se plně osvědčila; jsou nezastupitelná tím, že člen klubu dostává možnost nejen naslouchat, ale i sám v kulturním prostředí a kulturním způsobem vyjadřovat své názory. Bude však třeba postoupit i k dalším formám. Jde o formy, které by nebyly obráceny hlavně dovnitř, ale naopak především vně

klubu: přednášková činnost, setkání s mluvčími klubu, s jeho významnými členy atd.

Za třetí: oddělení administrativní činnosti od činnosti politickoorganizační. Obě činnosti jsou nevyhnutelně nutné, avšak jejich spojení - jež se dosud v klubu nepodařilo překonat - vede k vyčerpávání politické kapacity na administrativu. Hlavní překážkou tu je nedostatek finančních prostředků. Stálou obtíž přináší klubu i to, že nemá svou místnost jako kancelář, popř. místo pro setkání pracovních skupin. Kdyby snahy o řešení této otázky i nadále měly zůstat bezvýslednými, bylo by potřeba se pokusit o vypracování systému spojek pro rozptýlený sekretariát, jehož základy již byly položeny. Negativní důsledky pro pohotovou tvorbu stanovisek by tak však sotva bylo možno odstranit.

Za čtvrté: vytvoření předpokladů pro alianční činnost odpovídající rozsahu členské základny. Jde o navazování kontaktů s jinými subjekty, jejichž aktivity se popř. i jen částečně překrývají s cíli Demokratického klubu.

Za páté: dispozice s hmotnými prostředky v takovém rozsahu, aby to umožnilo využití odpovídajících forem publikační činnosti.

Vezmeme-li v úvahu všech pět právě uvedených charakteristických znaků ofenzivní organizace, vidíme, že obecné předpoklady jsou dva: růst členské základny a v jeho rámci růst počtu aktivních členů, a dále růst finančních příjmů (buď v závislosti na růstu členských příspěvků nebo získáním sponzorské podpory).

Růst členské základny není samoučelný; je předpokladem vyššího stupně efektivity činnosti klubu. Proto věnoval výbor souvisejícím otázkám pravidelně pozornost. Je nutno uznat, že Demokratický klub, stejně jako řada dalších politických subjektů, narazil na úkaz z pohledu listopadové revoluce nečekaný: prudký odliv zájmu o politiku až k znechucení, pasivita mladé generace včetně původně tolik aktivního studentstva a všeobecná averze ke vstupu do pojmenovaných organizací. S těmito objektivními skutečnostmi je třeba počítat. Tím spíše je však třeba v získávání dalších členů poukazovat na některá vyjíměčná specifika Demokratického klubu pokud jde o postavení členů. Jde za prvé o nestrannost Demokratického klubu; člen tu není vázán určitým stranickým programem; proto na druhé straně členství v Demokratickém klubu je slučitelné se členstvím v politické straně demokratického zaměření. Členství v klubu nezařazuje nikoho v politickém spektru na levici, na pravici nebo do středu. Současně by Demokratický klub zejména mladým lidem mohl umožnit kontakt s politikou i aktivní účast v politice jako součást přípravy budoucího uplatnění v ní, aniž by je předčasně vázal k určité stranické vyhraněnosti. Za druhé, Demokratický klub nezná uniformitu členského vztahu v tom smyslu, že všichni by se měli účastnit všeho; členové klubu také z praxe vědí, že vlastní tzv. spolková činnost je v klubu minimální. Každý jeho člen, pokud je ochoten aktivně v něm pracovat, si vybírá z nabídnutých možností vlastní formu a sám si stanoví i míru aktivity a podle toho popř. převezme odpovídající funkce. Kdo se nerozhodne pro aktivní účast, vybírá si z těch forem, které jsou mu nabídnuty, jako jsou diskusní setkání, přednášky, zprostředkování literatury event. anketní vyjádření apod. Jsou ovšem i členové, jejichž význam pro Demokratický klub je značný,

kteří však vzhledem k profesionální zaneprázdněnosti významnými úkoly a posláním nebo vzhledem ke vzdálenosti pobytu se nemohou aktivně ani spotřebitelsky účastnit klubových akcí. Význam jejich členství je v tom, že na jedné straně jim vyjadřují svůj osobní kladný vztah k ideji Demokratického klubu, na druhé straně Demokratickému klubu poskytují znamení věrohodnosti.

Odstupující výbor má za to, že bilance úspěchů i problémů Demokratického klubu, která v této zprávě byla podána, může posloužit nejen ke zhodnocení jeho činnosti v uplynulém období, ale též k výhledu do další činnosti a tím i jako jedno z východisek, jichž budoucí výbor bude moci využít pro svoji činnost ke zdaru Demokratického klubu.

Zpráva o hospodaření

Od založení Demokratického klubu až do 15.10.1992 činily:
příjmy Kčs 28 453,94, z toho členské příspěvky Kčs 27 553,94,
vydání Kčs 18 898,90, z čehož asi 2/3 připadají na materiál
(papíry, obálky) Kčs 12 498,30 a necelá 1/3
na poštovné Kčs 5 049,60.

Stav peněžních prostředků k uvedenému datu činil na hotovosti Kčs 1 299,20, na účtě peněžních prostředků v České spořitelně 8 327,84, celkem tedy Kčs 9 627,04.

Členské příspěvky do konce roku 1992 zaplatilo právě 50% tuzemských členů, naopak ještě vůbec nepřispělo 20% členů.

Revize hospodaření byla provedena dne 16.10.1992. Revize zjistila, že všechny operace jsou řádně doloženy doklady, jež odpovídají předepsaným požadavkům. Někdy dochází k časovému nesouladu mezi pohybem peněz na sporožirovém účtu a výpisem z něho. Komise ukládá hospodáři provádět zápisy zásadně na základě výpisů ze sporožirového účtu.

Tematický přehled diskuse

V diskusi, ve které vystoupilo 15 členů, bylo zejména poukázováno na to, že činnost klubu je zatím převážně zaměřena do vlastních řad a veřejnost je o jeho existenci a poslání informována nedostatečně. Opakovaně byla zdůrazňována nutnost prezentovat činnost klubu v tisku, zároveň však bylo konstatováno, že je velmi obtížné takové informace do tisku vůbec prosadit. Diskutovalo se zvláště o možnosti kontaktů s týdeníkem "Mosty", časopisem demokratického zaměření vycházejícím v Bratislavě, který je důležitý z hlediska rozvíjení česko-slovenské vzájemnosti a v němž by eventuálně bylo možné zveřejňovat informace o Demokratickém klubu a přijatá stanoviska klubu k politickým otázkám.

V souvislosti s naší snahou zintenzívnit působení Demokratického klubu na veřejnost byla připomenuta potřeba navázání spolupráce s jinými organizacemi podobného typu.

Několik diskutujících se zabývalo otázkou rozšíření členské základny Dk. Zdůrazňovali nezbytnost osobní iniciativy a aktivity členů klubu při získávání nových členů a sympatizujících, a to zvláště mezi mladými lidmi, kterých je v klubu velmi málo.

Vedle aktivit, jimiž se Demokratický klub chce obracet navenek, k veřejnosti, popřípadě k různým orgánům (stanoviska, články v tisku, apod.), bylo upozorněno na nezbytnost vlastního vzdělávání a sebevychovy členů klubu (diskusní setkání, přednášky odborníků). Smysl a poslání Dk lze naplnit jenom spojením obou směrů působení. Kriticky byl konstatován fakt, že jedna z možností rozvíjení vnitřního života klubu - publikování a výměna názorů v Dk - Dialogu - je ze strany většiny členů málo využívána.

Jako příklad ofenzivní činnosti obrácené navenek zaujala informace o práci regionálního Demokratického klubu v Ostravě, jehož dva představitelé, kteří jsou zároveň členy naší organizace, se valné hromady zúčastnili.

V reakci na zprávu o hospodaření byla věnována pozornost nepříznivé skutečnosti, že poměrně velké procento členů si neuvědomuje povinnost zaplatit včas své členské příspěvky.

U a n e s e n í

I. valné hromady Demokratického klubu konané dne 21. listopadu 1992 v Městské knihovně v Praze

I. Valná hromada

- 1) schvaluje zprávu odstupujícího výboru Dk přednesenou Josefem Srbenym;
- 2) schvaluje zprávu odstupující revizní komise Dk přednesenou Pavlou Horskou;
- 3) bere na vědomí zprávu volební a návrhové komise o výsledku volby předsedy Dk, tajemníka Dk, dalších členů výboru, předsedy a dalších členů revizní komise.

II. Valná hromada stanoví,

- 1) že nové zvolený výbor může kooptovat v případě potřeby další členy, kteří po kooptaci budou mít stejné postavení jako členové výboru zvolení přímo valnou hromadou;
- 2) že podmínkou kooptace nového člena výboru je, že se pro jeho kooptaci vysloví nejméně dvě třetiny z fungujících členů výboru zvolených přímo valnou hromadou a že podíl členů výboru přímo zvolených valnou hromadou neklesne v důsledku kooptace pod dvě třetiny;
- 3) že výbor může z dalších členů Dk se souhlasem nadpoloviční většiny svých fungujících členů jmenovat a odvolávat v případě potřeby též individuální nestatutární a nestabilní funkcionáře, např. mluvčí, popř. politického mluvčího Dk, koordinátory práce na určitých úsecích, poradce nebo konzultanty, popř.

hlavního nebo stálého konzultanta určitého voleného organu.

III. Valna hromada ukládá nové zvolenému výboru

- 1) vypracovat zásady navrhování, zpracování, schvalování a uplatňování stanovisek Dk k aktuální politické realitě; usilovat o rozvinutí této formy vnějšího působení Dk jak kvantitativně, tak pokud jde o pohotovost a kvalitu obsahu i formy;
- 2) působit k využití všech publikačních možností k popularizaci a propagaci Demokratického klubu a hodnot, které vyznava;
- 3) pokračovat v pořádání pravidelných diskusních setkání členů Dk k aktuální politické realitě jakožto základní formy osobních kontaktů uvnitř klubu;
- 4) pokračovat ve vydávání občasníku Dk - Dialog pro vnitřní potřebu klubu; vydat ještě v roce 1992 dvojčíslo Dk - Dialogu obsahující materiály I. valné hromady a stručnou informaci o jejím průběhu včetně diskuse.

IV. Valna hromada doporučuje nové zvolenému výboru

- 1) vedle diskusních setkání členů Dk k aktuální politické realitě rozvíjet další formy setkávání pro členy Dk a pro veřejnost, jako jsou přednášky a veřejné diskuse s tematikou shodnou nebo blízkou s posláním klubu, jmenovitě též v oblasti výchovy k demokracii ve školství, setkání se zahraničními členy klubu, setkání s dalšími významnými osobami z klubu i mimo něj;
- 2) soustavně usilovat o oddělení administrativně organizační činnosti od činnosti politicko-organizační a o získání stabilního prostoru pro činnost klubu;
- 3) podporovat využití výsledků výzkumné a další studijní aktivity v problematice demokratismu pro praktickou činnost klubu, zejména v otázkách kritérií demokratismu, konkurence aspektů demokratismu a etatismu, vztahu demokracie a humanita apod.;
- 4) udržovat kontakty se subjekty vně klubu, v tom též s pražskou kanceláří Rádia Svobodná Evropa k zajišťování textů přednášek z relace Demokracie v teorii a praxi; působit k perspektivnímu vytvoření předpokladů pro dlouhodobou i okamžitou koordinaci s jinými subjekty s převážně nebo částečně shodnými cíli;
- 5) ve vhodné době aktualizovat čtvrtou souhrnnou INFORMACI O DEMOKRATICKÉM KLUBU, zejména pokud jde o údaje dotčené výsledky I. valné hromady.

V. Valna hromada vyzývá všechny členy Dk

- 1) aby vyvíjeli iniciativu k tvorbě stanovisek Dk k aktuální politické realitě;
- 2) aby s využitím všech svých možností pomohli Demokratickému klubu v získávání stabilní místnosti pro jeho činnost, ke zprostředkování styku s hromadnými sdělovacími prostředky pro využití k popularizaci existence a poslání Demokratického klubu a k publikaci jeho stanovisek a dále k získání kontaktů s osobami a organizacemi, které by mohly poskytnout Demokra-

tickemu klubu finanční nebo jinou hmotnou podporu;

- 3) aby věnovali stálou pozornost získávání dalších členů do Dk, vycházejíce zejména ze závěrů čtvrté souhrnné INFORMACE O DEMOKRATICKÉM KLUBU a závěru zpravy odstupujícího výboru na I. valné hromadě.

Nově zvolený výbor Dk a revizní komise

Předseda Dk: Zdeněk Pavlík, prof. Ing., DrSc., (1931),
vedoucí katedry demografie a geodemografie
přírodovědecké fakulty UK, Praha

Tajemník Dk: Alena Šubrtová, PhDr., CSc., (1935), vědecká
pracovnice archivu Národního muzea, Praha

Členové výboru: František Filaun, Ing. (1930), důchodce,
Praha

Jan Friedlaender, Ing., CSc., (1933), vedoucí
odboru Federálního statistického úřadu, Praha

Dušan Hendrych, doc. JUDr., CSc., (1927),
vedoucí katedry státní správy a proděkan
právnícké fakulty UK, Praha

Josef Janoušek, (1923), důchodce, Praha

Hubert Maxa, Ing., (1951), programátor,
Všeobecná zdravotní pojišťovna, Praha

Jan Srnec, doc. PhDr., CSc., (1928), katedra
psychologie filozofické fakulty UK, Praha

Karel Vaněček, doc. MUDr., DrSc., (1928),
vedoucí virologického oddělení Ústavu lékař-
ské mikrobiologie 2. lékařské fakulty UK,
Praha

Předseda revizní komise Dk:
Pavla Horská, PhDr., CSc., (1927), důchodkyně,
Praha

Členové revizní komise:
Antonín Růžička, Ing. (1932), Český statis-
tický úřad, Praha

Ivan Vávra, JUDr., (1961), katedra
regionálních věd fakulty územní správy
Vysoké školy chemicko-technologické,
Pardubice.